

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)

Rijnstraat 8

Den Haag

Postbus 20901

2500 EX Den Haag

www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Contactpersoon

L. Alferink

secretaris

M +31(0)6-11843574

lieke.alferink@ofl.nl

Datum 8 mei 2024

Betreft Advies Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving -
Deltaprogramma 2025

Geachte heer Verdaas,

Op 17 april jl. heeft de formele bijeenkomst van het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving plaatsgevonden, tijdens deze bijeenkomst hebben de OFL leden gereageerd op het concept Deltaprogramma van 2025. Ook zijn de nieuwe Deltascenario's besproken en is er vooruitgeblikt naar de herijking van het Deltaprogramma.

Algemene reflectie

In de hoofdboodschap van het Deltaprogramma 2025 klinkt urgentie door dat er keuzes moeten worden gemaakt omtrent wateropgaves van de toekomst. De urgentie wordt door alle aanwezigen onderschreven. Deze notie uit de hoofdboodschap mag nog meer tot uitdrukking komen in het gehele Deltaprogramma. Dit geldt ook voor de bewustwording van de uitdagingen buiten het strikte domein van de waterwereld. Dit wordt in de inleiding genoemd, maar komt in de verdere rapportage weinig aan bod. Verder is het de overweging waard om het brede kader van natuur niet zozeer als probleem te schetsen, maar als bron van oplossingen. Bijvoorbeeld door te verwijzen naar de aanpak van zogenaamde *Nature Based Solutions* in de hoofdlijnenrapportage en dit terug te laten komen in de bijbehorende infographic.

Een algemene reflectie van de partijen is dat het Deltaprogramma het accent moet verleggen van het agenderen van de wateropgaves die op Nederland afkomen naar een handreiking om samen met maatschappelijke actoren aan oplossingen bij te dragen. Sommige partijen zouden ook graag zien dat innovatie meer aandacht krijgt in de opgaves van het Deltaprogramma. Gezien de grote systeemveranderingen die er nodig zijn, is verkenning van innovatieve vormen van ruimtegebruik een noodzaak.

De OFL-leden geven aan dat vanuit het Deltaprogramma meer aandacht kan worden besteed aan de financiële sector. Denk bijvoorbeeld aan de ontwikkelingen die spelen op

Datum

8 mei 2024

Europees niveau ten aanzien van klimaatrisico's en klimaatadaptatie in de gebouwde omgeving.

Uitvoering

Uitvoering en uitvoerbaarheid zijn terugkerende thema's. In de bijeenkomst kwam specifiek de uitvoering van 'no regret' maatregelen naar voren. De partijen roepen op om snelheid te maken met de uitvoering van deze maatregelen. Daarnaast zijn er ook zorgen uitgesproken over de uitvoeringscapaciteit. De partijen dringen er bij de Deltacommissaris op aan om gericht rekening te houden met behoud en versterking van de uitvoeringscapaciteit op alle bestuurlijke niveaus.

Deltascenario's

De nieuwe deltasenario's schetsen een duidelijk beeld. Ze laten zien dat voor het behalen van de deltaopgaves grotere systeemkeuzes nodig zijn en dat deze nauw samenhangen met andere ruimtelijke keuzes. In alle deltasenario's komt een dreigend nijpend zoetwatertekort naar voren. De deelnemers aan het overleg vroegen zich af of de impact hiervan inclusief de financiële gevolgen voldoende zichtbaar zijn gemaakt.

Participatie en maatschappelijke betrokkenheid

Het Deltaprogramma is intern het gesprek gestart over de rol van maatschappelijke betrokkenheid en participatie. Bij de OFL-leden merk ik enige zorg over dit onderwerp. Het is voor partijen niet altijd even eenvoudig om betrokken te zijn bij het Deltaprogramma. Een duidelijke visie hoe maatschappelijke partijen optimaal te betrekken bij de herijking van het Deltaprogramma ontbreekt vooralsnog. Men heeft het gevoel ergens op de eerste sporten van de participatieladder te blijven steken, terwijl de behoefte aan het samen ontwerpen van oplossingen groeit. Grote waardering is er voor het intergenerationele perspectief en de invoering van de generatietoets.

Vooruitkijken naar de herijking

Tijdens de gehele bijeenkomst klonk de urgentie van de herijking goed door. Er is vraag naar een duidelijk evaluatiekader van het Deltaprogramma om objectief te kunnen beoordelen of de doelen van het Deltaprogramma daadwerkelijk worden behaald. Ook verwacht men een betere koppeling met andere relevante beleidsprogramma's, waaronder bijvoorbeeld de relatie met de Nota Ruimte, het Nationaal Milieu Programma of het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Datum

8 mei 2024

Uw reactie zie ik met belangstelling tegemoet. Daarnaast blijf ik graag in gesprek over de verdieping van de maatschappelijke participatie in uw programma en de specifieke bijdrage die het OFL aan de herijking van het Deltaprogramma kan bieden.

Hartelijke groet,

Johan van de Gronden

